

9Sygn. akt V CZ 41/11

POSTANOWIENIE

Dnia 22 września 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Lech Walentynowicz (przewodniczący)

SSN Iwona Koper

SSN Kazimierz Zawada (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa Katarzyny L.

przeciwko Stanisławowi W.

o nakazanie złożenia oświadczenia woli,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 22 września 2011 r.,

zażalenia powódki na orzeczenie o kosztach, zawarte w wyroku

Sądu Apelacyjnego

z dnia 16 lutego 2011 r.,

oddala zażalenie i zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 1800 (tysiąc osiemset) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 16 lutego 2011 r. zmienił na skutek apelacji powódki oddalający powództwo wyrok Sądu Okręgowego z dnia 10 grudnia 2008 r. w ten sposób, że nakazał pozwanemu złożenie oznaczonego oświadczenia woli o przeniesieniu własności nieruchomości (pkt 1), a ponadto orzekł o odstąpieniu na podstawie art. 102 k.p.c. od obciążenia pozwanego kosztami postępowania apelacyjnego (pkt 2).

Skarżąc rozstrzygnięcie Sądu Apelacyjnego o kosztach powódka zarzuciła naruszenie art. 98 § 1, art. 102, 233 § 1, art. 328 § 2, art. 378 § 1, art. 382 i 391 § 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Artykuł 102 k.p.c. w drodze wyjątku od zasady odpowiedzialności za wynik procesu (art. 98 § 1 k.p.c.) dopuszcza ze względów słusznościowych w szczególnie uzasadnionych wypadkach możliwość zasądzenia przez sąd od strony przegrywającej tylko części kosztów procesu albo nawet nieobciążenia strony przegrywającej w ogóle kosztami procesu. W przepisie tym brak bliższych wskazówek co do pojęcia wypadków szczególnie uzasadnionych, pozwalających na przełamanie zasady odpowiedzialności za wynik procesu. Ocena, czy zachodzą takie szczególnie uzasadnione wypadki pozostawiona jest więc sądowi.

W ramach ustalonej wykładni art. 102 k.p.c. uznaje się za zdarzenia, które mogą być kwalifikowane jako szczególnie uzasadnione wypadki warunkujące zastosowanie tego przepisu m.in. fakty związane z przebiegiem procesu.

Na takie właśnie fakty powołał się Sąd Apelacyjny, stosując art. 102 k.p.c. w niniejszej sprawie. Wskazał mianowicie, że Sąd Okręgowy oddalił powództwo dlatego, że celem zawartej przez pozwanego z powódką warunkowej umowy sprzedaży nieruchomości było uzyskanie renty strukturalnej, zaś skorzystanie przez powódkę w okolicznościach sprawy z roszczenia przysługującego jej na podstawie tej umowy uniemożliwiłoby pozwanemu z przyczyn niezależnych od niego osiągnięcie tego celu i tym samym byłoby nadużyciem przez powódkę swego prawa (art. 5 k.c.). W ocenie Sądu Apelacyjnego, rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego było w istniejącym w chwili jego wydawania stanie rzeczy trafne, a do

zmiany tego rozstrzygnięcia doszło tylko dlatego, że stan rzeczy istniejący w chwili jego wydawania zmienił się po wniesieniu apelacji: wykluczona wcześniej z przyczyn niezależnych od pozwanego możliwość uzyskania renty strukturalnej przez pozwanego otworzyła się dopiero w toku postępowania apelacyjnego.

Stanowisko Sądu Apelacyjnego w kwestii kosztów postępowania apelacyjnego mające u swych podstaw przytoczone wyżej fakty należy uznać za trafne. Mieści się ono w granicach oceny pozostawionej sądom przez art. 102 k.p.c. przy rozstrzyganiu o kosztach procesu. Jeżeli według Sądu Apelacyjnego, wyrok Sądu Okręgowego był w istniejącym w chwili jego wydawania stanie rzeczy trafny, to wniesiona od niego przez powódkę apelacja była - konsekwentnie rozumując - bezpodstawną, dlatego można uznać – tak jak przyjął Sąd Apelacyjny - za słuszne nieobciążenie pozwanego kosztami postępowania apelacyjnego, w ramach którego apelacja została wprawdzie uwzględniona, ale tylko z powodu zaistniałej później, z przyczyn niezależnych od pozwanego, zmiany w stanie będącym podstawą wyrokowania.

Zawarte w zażaleniu zarzuty kwestionujące leżące u podstaw zaskarżonego rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego ustalenia co do przyczyn niemożliwości uzyskania przez pozwanego renty strukturalnej oraz przesłanek zastosowania w sprawie przez Sąd Okręgowy art. 5 k.c. nie mogą odnieść zamierzonego skutku prawnego. Zażalenie na postanowienie o kosztach procesu wniesione na podstawie art. 394¹ §1 pkt 2 k.p.c. musi respektować rozstrzygnięcie co do istoty zawarte w wyroku oraz poczynione w nim ustalenia. Wyrok jest już bowiem prawomocny. W związku z tym w ramach postępowania wywołanego wniesieniem zażalenia, o którym mowa w art. 394¹ §1 pkt 2 k.p.c., Sąd Najwyższy może kontrolować prawidłowość zastosowania przez sąd drugiej instancji przepisów o kosztach procesu oczywiście jedynie przy uwzględnieniu zawartego w wyroku rozstrzygnięcia oraz leżących u jego podstaw ustaleń. Oczekiwane przez skarżącą „wglębiecie się” przez Sąd Najwyższy przy rozpoznawaniu zażalenia „w meritum sporu” oraz „odniesienie się do zarzutów apelacji” byłoby jednoznaczne z niedopuszczalną kontrolą prawomocnego wyroku.

Z tych względów Sąd Najwyższy oddalił zażalenie (art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.), a o kosztach postępowania zażaleniowego rozstrzygnął zgodnie z art. 98 i 108 § 1 w związku z art. 391 § 1 oraz art. 398²¹ k.p.c.